

Seepsula Oy
Sulantie 19
04300 Tuusula

Senkkerin luoteisosan louhinta- ja maanvastaanotto

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA

1. HANKETIEDOT

Hankkeen nimi ja sijainti sekä hankkeesta vastaava

Senkkerin luoteisosan louhinta ja maanvastaanotto, Tuusula

Hankkeesta vastaavana toimii Seepsula Oy.

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena toimii Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Seepsula Oy:llä on Tuusulan Ruotsinkylässä Senkkerin maa-ainesalueella olemassa oleva kiviainestehdas. Nykyistä toimintaa on tarkoitus laajentaa luoteeseen suurentamalla louhinta-alueita ja rakentamalla suojavalli pilaantumattomista ylijäämämaista sekä louheesta tai kierrätysbetonista ja tiilestä uuden louhinta-alueen pohjoispuolelle. Hankealue sijoittuu lähelle Vantaan kaupungin rajaa.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan ja vertaillaan seuraavia hankevaihtoehtoja:

- Vaihtoehto 0 (VE0): hankealuetta ei louhita eikä sille sijoiteta ylijäämämaita.
- Vaihtoehto 1 (VE1): Otto (+5) hankealueen eteläosasta ja matala täyttö kauttaaltaan (+90), ylijäämämaiden vastaanotto ja niiden hyödyntäminen suoja-/aurinkovoimavalliksi.

- Vaihtoehto 2 (VE2): Otto (+5) hankealueen eteläosasta ja korkea täyttö kauttaaltaan (+120), ylijäämämaiden vastaanotto ja niiden hyödyntäminen suoja-/aurinkovoimavalliksi. 1/3 vallin pohjoisosan tukirakenteen louheesta korvataan betoni- ja tiilijätteellä suunnitelluilta kohdin ns. spotteina sekoittamatta louherakenteen kanssa.
- Vaihtoehto 3 (VE3): Otto (+5) hankealueen eteläosasta ja eteläosan jättäminen teollisuusalueeksi sekä matala täyttö hankealueen pohjoisosassa (+90), ylijäämämaiden vastaanotto ja niiden hyödyntäminen suoja-/aurinkovoimavalliksi. 1/3 vallin tukirakenteen louheesta korvataan betoni- ja tiilijätteellä sekoitettuna louhetukirankaan.
- Vaihtoehto 4 (VE4): Otto (+5) hankealueen eteläosasta ja eteläosan jättäminen teollisuusalueeksi sekä korkea täyttö hankealueen pohjoisosassa (+120), ylijäämämaiden vastaanotto ja niiden hyödyntäminen suoja-/aurinkovoimavalliksi.

Hankkeen louhinta-alue on kooltaan 17,3 ha ja ottamisalue 18,3 ha. Kiviainesta otetaan alueelta vuosittain enintään 2 000 000 k-m³ ja kokonaisuudessaan noin 8,3 miljoonaa m³. Irrotettavat louheet kuljetetaan Senkkerin alueella olemassa olevalle kiviainestehtaalle murskattavaksi, ja hankealueelle sijoitetaan tarvittaessa yksi liikuteltava murskain. Kaikissa vaihtoehtoisissa (VE1-VE4) ylijäämämaita otetaan vastaan maksimissaan 2 000 000 m³/a. Maa-ainekset alittavat haitta-ainepitoisuuksiltaan valtioneuvoston asetuksen 214/2007 alemmat ohjeet, ja ne sijoitetaan suojavaalliin, jonka tarkoitus on estää melun ja pölyn leviäminen pohjoiseen päin.

YVA-menettelyn tavoitteena on tunnistaa, arvioida ja kuvata hankkeen todennäköiset merkittävät ympäristövaikutukset. Alustavan arvion perusteella hankkeen osalta tulevat arvioitavaksi vaikutukset pintavesiin sekä melu-, värinä- ja ilmanlaatuvaikutukset. Toiminnan kehittäminen alueella jatkuu YVA-menettelyn jälkeen tarvittavilla lupaprosesseilla. Arviointiselostus sekä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä ja siihen sisältyvä yhteenveto annetuista lausunnoista ja mielipiteistä liitetään hankkeen lupahakemusasiakirjoihin.

2. YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN VIREILLETULO

Seepsula Oy on 5.10.2022 saattanut vireille ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä YVA-menettely) toimittamalla Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (jäljempänä ELY-keskus)

Senkkerin luoteisosan louhinta- ja maanvastaanottohanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma).

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, jäljempänä YVA-laki) liitteen 1 kohtien 2 b ja 11 b perusteella.

3. ENNAKKONEUVOTTELU

Yhteysviranomaisen järjesti ennakkoneuvottelun 19.5.2022, edistämään muun muassa hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa, sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakkoneuvotteluun osallistuivat hankkeesta vastaava, hankkeesta vastaavan konsultti, yhteysviranomaisen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, Vantaan ympäristökeskus, Pääkaupunkiseudun Vesi Oy sekä Uudenmaan liitto.

4. ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 10.10.–8.11.2022. Kuulutus ja arviointiohjelma julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/uusimaa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/SeepsulaSenkkerinluoteisosaYVA. Ilmoitus kuulutuksesta on lähetetty hankealueella ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitseville kunnille (Tuusula, Vantaa) julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Vantaan Sanomissa, Keski-Uusimaa- sekä Hufvudstadsbladet-lehdessä 8.–9.10. ja 10.10.2022 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiohjelmaan on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa seuraavissa paikoissa: Tuusulan kunnan Tuusinfo, Vantaan kaupungin Vantaa-info sekä Uudenmaan ELY-keskuksen Pasilan virastokeskuksen yhteisaula.

Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus 25.10.2022 klo 17–19 etäyhteydellä Teams-sovelluksessa. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli mukana etäyhteydellä neljä kuulijaa. Yleisötilaisuudessa ei noussut esiin kysymyksiä tai kommentteja.

5. ARVIOINTIOHJELMASTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiohjelmasta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiohjelmasta toimitettiin yhteysviranomaiselle 11 lausuntoa ja yhdeksän mielipidettä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot ja mielipiteet löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/SeepsulaSenkkerinluoteisosayva. Verkkosivuilla julkaistuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Yleistä hankkeesta

Lausunnoissa todetaan, että arviointiohjelman perusteella on vaikeaa muodostaa hankkeesta selkeää kokonaiskuvaa. Kuvausta on tarpeen täydentää mm. toiminnan luonteen (kesto ja laajuus) sekä hankkeen perusteluiden ja tavoitteiden osalta. Hankekuvauksessa on tarpeellista kuvata tarkemmin myös louhinnan ja vallin ajallista ja toiminnallista kytkentää toisiinsa. Lisäksi hankkeen elinkaari ja ajallinen ulottuvuus eri vaihtoehdoissa nähdään tärkeäksi kuvata.

On huomautettu, että hankevaihtoehdoissa 3 ja 4 on esitetty teollisten toimintojen sijoittamista suojavallin eteläpuolelle, ja että vaihtoehtojen arvioimiseksi olisi tärkeää tietää, mitä hankealueen eteläpuolelle suunnitellaan. Lausunnonantajat katsovat, että asiakirjoissa tulisi esittää, onko alueen eteläpuolelle tulossa myös teollista toimintaa vai ylijäämämaiden vastaanottoa, ja miten eri toimintojen kokonaisuus toimii yhteen.

Toiminnan luonne ja suojavallin tarkoitus

Lausunnonantajat kiinnittävät huomiota siihen, että hankkeen YVA-menettelyn soveltamisen perusteena on YVA-lain liitteen 1 mukaisesti luonnonvarojen otto- ja käsittelytoiminta sekä jätteiden käsittelytoiminta, jossa jätettä sijoitetaan kaatopaikalle (maankaatopaikka), mutta arviointiohjelman mukaan hankkeen tarkoituksena on betoni- ja tiilijätteiden hyödyntäminen, ei kaatopaikkatoiminta. Lausunnonantajien näkemyksen mukaan ylijäämämaiden käyttämisessä hankkeessa pitäisi puhua maankaatopaikasta, koska arviointiohjelmassa esitettyä suojavallia pidetään käytännössä ylijäämämaiden sijoittamisena täyttömäkeen.

8.12.2022

Vallin antamaa suojaa sen pohjoispuolella olevalle asutukselle toimintojen aiheuttamaa melua vastaan pidetään sinänsä hyvänä asiana. Arviointiohjelmasta eivät kuitenkaan käy ilmi ne hankealueen päästövaikutukset, joiden vähentämiseen kyseisten vallirakenteiden toteuttaminen olisi tarpeen, eikä myöskään arviota siitä, olisiko riittävä suojavaikutus toteutettavissa pienemmillä vallirakenteilla. Aurinkopaneelien sijoittaminen ei edellytä esitettyjä korkeita vallirakenteita. Maamassojen sijoittamisen todellisen tarpeen puuttuminen ja vallirakenteiden toteuttaminen ohjelmassa esitetyillä jätemassoilla on lausunnonantajien näkemyksen mukaan tulkittava jätteen loppusijoittamiseksi. Maanläjitystoiminta tulisi käsitellä maankaatopaikkana sekä YVA-prosessissa että myöhemmissä lupaprosesseissa.

Lausunnoissa kritisoidaan sitä, että vaikka kaikissa hankevaihtoehdoissa täytön päälle esitetään aurinkopaneeleita, ei paneelien määrää eri vaihtoehdoissa ole avattu. Aurinkopaneelien määrät ja niistä saatava teho nähdään olennaisena tietona, jos halutaan arvioida aurinkovoimalan merkitystä energiantuotannossa Seepsulan laitoksilla tai muualla.

Arviointiohjelmassa esitettyyn näkemykseen siitä, että toiminta ei olisi jäteveronalaista, koska tarkoituksena on varastoida alueella betonia ja tiiltä alle kolmen vuoden ajan ennen sen hyödyntämistä tai esikäsitteilyä, huomautetaan, että jäteverolain mukaisena verottomana jätteenä ei pidetä lasijätettä eikä halkaisijaltaan yli 150 millimetrin kokoisista kappaleista koostuvaa betonijätettä. Lausunnonantajien näkemyksen mukaan hankkeessa hyödynnettävän jätebetonin palakoon perusteella sen hyödyntäminen kaatopaikan rakenteessa olisi jäteveronalaista toimintaa.

Pintavesi- ja hulevesivaikutukset

Lausunnoissa on esitetty, että hulevesien hallinnan suunnittelussa tulee huomioida valuma-alueen olosuhteet, arvioida muodostuvien hulevesien määrä ja virtaamat, ja nämä huomioon ottaen suunnitella hulevesien kokonaishallinta. Todetaan, että hulevesiratkaisujen sijainteihin ja riittävytyteen tulee hanketta toteutettaessa kiinnittää huomiota, jotta uhanalaisten lajien elinympäristöt vastaanottavissa vesistöissä voidaan turvata.

Erityistä huomiota kehotetaan kiinnittämään alueen hulevesistä maanteihin aiheutuviin vaikutuksiin. Hulevesien hallinnan suunnittelussa tulee huomioida Väyläviraston ohje 5/2013, Teiden ja ratojen kuivatuksen suunnittelu. Vesienhallinnan suunnitelmassa mitoitus tulisi perustua 1/100 vuodessa toistuvaan sateeseen, jolloin hulevesien vaikutuksia maanteihin voitaisiin arvioida ohjeen mukaisesti. Maanteiden sivuojat on lähtökohtaisesti tarkoitettu ko. väylien kuivatukseen, mutta hulevesien

8.12.2022

johtamisesta väylän kuivatusjärjestelmään voidaan sopia tapauskohtaisesti.

Vesistövaikutusten arviointia edellytetään ulotettavaksi myös Vantaanjokeen muun muassa sen merkittävän lajiston kuten vuollejokisimpukan ja meritaimenen vuoksi. Krapuojan todetaan olevan luonnoltaan arvokas ja herkkä puroluokan vesistö, jonka alaosalla sijaitsee arvokas luontokohde Krapuojan lehto ja puro. Hankkeen vaikutukset myös Krapuojan puroon nähdään tärkeäksi arvioida.

Todetaan, että hankealueelta Krapuojaan ja Vantaanjokeen virtaavia uomia ei ole selvitetty koko niiden pituudelta, ja että karttatarkastelun perusteella erityisesti heti hankealueen itäpuolella ja sen lounaiskulmassa on uomia, joiden luonnontilaisuus tulee selvittää. YVA-aineistoihin pyydetään liitettäväksi arviointihjelmassa mainittu Ympäristötutkimus Yrjölän selvitys Fågelberginpuron, Raatinniitynojan ja Koivistonojan luonnontilaisuudesta (2022).

Lausunnoissa katsotaan, että hulevedet tulee johtaa laskeutusaltaiden kautta kaikissa hankevaihtoehdoissa, eikä vain niissä, joissa hyödynnetään kierrätysbetonia. Laskeutusaltaiden mitoitus ja sijoittaminen hankealueelle on tärkeä olla mukana jo varhaisessa suunnittelun vaiheessa. Lausunnoissa huomautetaan, että jätteen sekaisen maan, hiekoitushiekan tai betoni- ja tiilijätteen sijoittaminen melu-/maisemavalliin edellyttää hulevesien johtamisen, käsittelyn ja tarkkailun osalta tavanomaista maankaatopaikkaa tarkempia vaatimuksia.

Hulevesivaikutusten arviointi sekä Krapuojaan että Raatinniitynojan kautta Vantaanjokeen nähdään tärkeänä erityisesti kiintoaineen sekä raskasmetallien ja ravinteiden, kuten typpipitoisuuden, osalta. Samoin tärkeänä nähdään vesitaseen muuttumisen arviointi.

Pohjavesi

Lausunnoissa todetaan, että alueen nykyinen pohjavesitarkkailu on suunniteltu vain kiviaineksen otto- ja jalostustoiminnoille, eikä tarkkailusuunnitelmissa ole otettu huomioon jätteiden loppusijoitus- tai käsittelytoimintoja. Myös nykyisen ja tulevan hankkeen yhteisvaikutusten arviointia pohjavesien osalta peräänkuulutetaan.

Päijännetunnelin todetaan sijaitsevan Senkkerin toiminta-alueen kanssa samassa laaja-alaisessa kalliomassassa. Tunnelin veden painetason kerrotaan vaihtelevan alueella käyttötilanteesta riippuen. Vuonna 2008 tunnelin peruskorjauksen yhteydessä todettiin tunnelissa hankealueen kohdalla merkittäviä vesivuotoja, mikä ilmentää alueella esiintyvää avonaista rakoilua. Kiviaineksenottoalueen molemmiin puolin todetaan

8.12.2022

olevan laajat kalliopainanteet / rikkonaisuusvyöhykkeet, joiden kautta virtausyhteys on mahdollinen.

Lausunnonantajien käsityksen mukaan hanke eri vaiheissaan voi aiheuttaa riskin ympäristön pohjaveden oleellisille muutoksille, mahdollisesti jopa pilaantumiselle, jonka vaikutus saattaa ulottua Päijännetunneliin asti. Suunnitelmissa esitetyn louhinta- ja kuivatustason +5 m huomautetaan vaativan veden pumppaamista, jotta pohjavedenpinta voidaan pitää louhintatason alapuolella. Pohjaveden virtaus kääntyy tällöin ympäristöstä kohti ottoaluetta. Kattava, laaja-alainen seuranta pohjaveden pinnantason ja laadun osalta nähdään tarpeelliseksi vaikutusten ja virtauskuvan mahdollisen muuttumisen seuraamiseksi. Halutaan, että toiminnan pitkäaikainen vaikutus ympäristön pohjavesiolosuhteisiin arvioidaan ja tarvittavat suojaustoimenpiteet esitetään.

Arviointiohjelmassa esitettyjen pohjavesiputkien todetaan keskittyvän olemassa olevan toiminta-alueen itä- ja eteläpuolelle ja niiden arvellaan puuttuvan hankealueen ympäristöstä. Pohjavesivaikutusten ja virtaus-suuntien arviointiin edellytetäänkin pohjavesiputkiverkoston täydentämistä. Lisäksi pohjavesien tarkkailuohjelma nähdään tarpeelliseksi tarkistaa vuosittain. Myös maisemointi-/täyttövaiheessa pohjaveden laaduntarkkailua nähdään tarpeen tehostaa.

Kaivotietojen osalta lausunnoissa todetaan ohjelmassa mainittavan Kesäkylän kaivot ja huomautetaan, että Vantaan puolella lähimmät talousvesikaivot sijaitsevat hankealueen länsipuolella Ahoniityntien varrella. Vuonna 2019 tehdyn kaivokartoituksen ajantasaisuus tulee varmistaa.

Vuoden 2021 kaivovesikartoituksesta huomautetaan, että testaustuloksia ei esitetty arviointiohjelmassa, mutta ylityksiä oli ollut ainakin kemiallisessa hapenkulutuksessa. Todetaan, että kaivo- ja pohjavesitulosten puuttuessa talousvedelle jo aiheutuneita vaikutuksia ei voida arvioida. Lausunnonantajien näkemyksen mukaan pohjavesivaikutusten arvioinnissa tulee kuvata hankkeen vaikutukset talousvesikaivojen veden laatuun ja määrään sekä seurantarve. Vaikutusten arvioinnissa on hyvä kuvata myös vaikutukset vaikutusalueella mahdollisesti sijaitseviin maalämpökaivoihin.

Nitriitin ja nitriittitypen kohonneiden pitoisuuksien todetaan kertovan räjähdysaineiden mahdollisesta kulkeutumisesta pohjaveden havainto-putkeen ja mahdollisesti myös lähialueella sijaitseviin talousvesikaivoihin. Todetaan, että mikäli suolausta käytetään pölyntorjunnassa, tulee lähialueen talousvesikaivojen kloridipitoisuutta seurata kaivo- ja pohjavesitarkkailussa.

Melu

Lausunnonantajat katsovat, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tulee esittää mallintamalla kaikki hankealueelle suunniteltavat toiminnot: kiviaineksen louhinta ja murskaus sekä jätteen loppusijoitus ja käsittelytoiminnot, sekä niistä aiheutuva melu. Melutasot tulee esittää sekä päivä- että yöaikoina toiminnan eri vaiheissa. Hankealueen toimintojen meluvaikutukset tulee esittää lisäksi yhteismeluna Seepsula Oy:n olemassa olevien toimintojen ja vireillä olevissa lupahakemuksissa esitettyjen toimintojen kanssa sekä alueen muiden toiminnanharjoittajien kanssa.

Lausunnoissa huomioidaan, että arviointiohjelman mukaan suunniteltujen suojavallien tarkoituksena on vähentää melun ja pölyn leviämistä pohjoisen suuntaan. Esiin tuodaan, että aineistosta on ymmärrettävissä, että toiminnan aiheuttamaa melua on mahdollista hallita jo nykyisillä toimintatavoilla. Näin ollen vallin rakentamisen tarpeellisuus melun ja pölyn torjunnan rakenteena jää epäselväksi ja vaatii tarkempia perusteluita, varsinkin kun suojaurinkopaneelivalli on kooltaan mittava ja sen osuus koko hankkeen pinta-alasta on merkittävä.

Lausunnonantajien näkemyksen mukaan lähialueen asukkaiden terveyden suojelemiseksi sekä riittävän lepo- ja virkistysajan varmistamiseksi etenkin meluisimpien toimintojen toiminta-aikojen ei tule olla laajempia kuin Seepsula Oy:n nykyisessä luvassa.

Happamien sulfaattimaiden vastaanotto edellyttää niistä aiheutuvien vaikutusten lieventämiskeinojen esittämistä arviointiselostuksessa.

Tärinä

Hankeessa otettavan kalliokiviaineksen määrää pidetään huomattavan suurena. Massiivisen louhinnan aiheuttaman tärinän ja sen haittavaikutusten arvioimiseksi lausunnonantajat pitävät perusteltuna edellyttää hakijalta kallioperän tärinänjohtavuuden selvitystä. Kun tärinänjohtavuudesta on mittaustietoa paikalta, ovat mahdollisesti tarpeelliset rajoitukset räjäytyksille määriteltävissä oikeaan turvallisuustasoon siten, ettei Päijännetunnelille aiheudu vaaraa sortumista ja mahdollisista käyttökatkoksista.

Arviointimenettelyssä edellytetään esitettävän louhinnan tärinävaikutukset, mukaan lukien irtilouhinnan paineiskut, sekä niiden vaikutus ihmisten viihtyvyyteen ja terveyteen, sekä olemassa olevien raja-arvojen soveltuvuus terveys- ja viihtyisyyshaitan arviointiin pitkäaikaisissa toiminnoissa.

Ilmanlaatu

Esiin tuodaan hankealueen toimintojen vaikutukset ilmanlaatuun, jotka tulee esittää yhdessä alueen muiden toimintojen kanssa ja muistutetaan, että pölyntorjunnassa käytettävää vettä tulee olla saatavilla kaikissa tilanteissa.

Maaperä

Lausunnonantajien näkemyksen mukaan myös kantavuustarkastelut olisivat tarpeen, koska läjitysalueen maaperä on pääosin savea ja suunnitellaan kymmenien metrien korkuista vallia.

Liikenne

YVA-ohjelmassa esitettyä liikennevaikutusten arviointia pidetään yleisesti riittävällä tasolla. Raskaan liikenteen määrän lisäyksen hankkeen myötä todetaan olevan suuri. Todetaan, että seudullisen raskaan liikenteen tulisi ohjautua katuverkon sijasta seudullisen liikenteen väylille. Liikenteen haittojen minimoimisen huomioimista pidetään tärkeänä, samoin sitä, että haittojen vähentämiseksi esitetään ja toteutetaan toimenpiteitä. Toiminnan vaikutuksen tarkastelua väylästä kuormittumiseen ja kuntoon edellytetään. Hankkeen vaikutusalueen maantieverkon todetaan kuormittuvan joiltain osin nykyisin siten, että mm. tiepäällysteet kuluvat nopeasti. Liikenteen sujuvuudelle tai väylien kunnossapidolle ei haluta aiheutuvan vaaraa tai haittaa hankkeen myötä.

Lausunnoissa todetaan, että liikenteellisten vaikutusten tarkastelu tulee ulottaa riittävän laajalle siten, että tarkastelu kattaa hankkeen aiheuttaman liikenteen vaikutukset kaikissa ilmansuunnissa vähintään lähimmälle seudullisen liikenteen väylästä asti. Vaikutusarviointia ei tule rajata vain maantieverkkoon. Vaikutukset tulee arvioida Kehä III:n laajuuden lisäksi ainakin maantielle 152, Hämeenlinnanväylälle, Tuusulanväylälle sekä suunnitellulle Kehä IV:lle (Mt:n 152 jatke). Esiin nousee, että maantien 152 jatkeen toteutuessa Hankalliontien ja Katriinantien liittymä on tarkoitus poistaa käytöstä. Näin ollen Hankalliontielle olisi jatkossa ajoyhteys vain maantien 152 kautta. Tarpeelliseksi nähdään kaikkien liikenteellisten vaikutusten arvioiminen myös siinä tilanteessa, että maantien 152 jatke ei toteudukaan ennen hankkeen toteuttamista. Hankealueen suunnittelussa edellytetään myös huomioitavan Vantaan yleiskaava 2020:ssa hankealueen kohdalle maantien 152 linjaukselle osoitettu vaihtoehtoinen suurempi reitti, joka kulkisi osittain Tuusulan puolella.

Lausunnoissa tuodaan esiin hankkeen vaikutusten arvioinnin tärkeys Hankalliontien ja Katriinantien liikenteeseen ja erityisesti raskaan

8.12.2022

liikenteen määrään kyseisillä yhteyksillä. Kiilan alueen maa-ainesten kuljetuksesta aiheutuvan liikenteen todetaan suuntautuvan nykytilanteessa merkittävältä osin Katriinantielle, jossa Hanskalliontien ja Myllykylän välisellä osalla on tien välittömässä läheisyydessä asutusta. Jo nykyinen runsas raskas liikenne häiritsee kyseistä asutusta. Todetaan, että hankkeen ei tule lisätä raskaan liikenteen määrää Katriinantiellä myöskään siksi, että käynnissä on arviointityö asutuksen lisäämiseksi Katriinantien varrelle (kaavanro 030800).

Liikenneturvallisuuteen erityisesti herkillä alueilla edellytetään kiinnitettävän huomiota. Hankealueen liikennereittien esittämistä sellaisella karttapohjalla, josta on havaittavissa reitin varressa sijaitsevat liikenteestä häiriintyvät kohteet, pidetään tarpeellisena. Arviointiselostuksessa on tarpeen kuvata etäisyydet alle kilometrin etäisyydellä sijaitseviin yksittäisiin asuin- ja lomarakennuksiin. Liikenteen aiheuttamat melu- ja ilmanlaatu-haitat halutaan arvioida myös kuljetusreittien varrella sekä osoitettavan keinot näiden haittojen ehkäisyyn ja vaikutusten lieventämiseen.

Lausunnonantajien näkemyksen mukaan YVAssa tulee myös arvioida hankkeen vaikutukset maakuntakaavassa osoitettuun Tallinna-tunneliin liittyvään tavaraliikenteen yhteystarpeeseen lentoasemalta rahtiterminaaliin ja rahtiterminaalista Hanko–Hyvinkää-radalle, sekä Tallinna-tunneliin liittyvän rahtiterminaalin toteuttamismahdollisuuksiin.

Esiin nostetaan liikennevaikutusten arvioiminen myös sillä olettamuksella, että maa-ainekuormat eivät ole täysiä molempiin suuntiin, vaikka tavoitteena onkin täysien kuljetuskalustojen käyttö.

Terveys, viihtyisyys ja elinolot

Lausunnonantajien näkemyksen mukaan hankealueen ympärille sijoittuvien asuin- ja lomarakennusten lisäksi tulee huomioida vaikutukset ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen, terveyteen ja turvallisuuteen myös kuljetusreittien varrella.

Lausunnoissa tuodaan esiin, että hankealueen lähellä sijaitsevien asuntojen ja muiden sisätilojen olosuhteiden esimerkiksi sisäilman puhtauden, melun, valon ja muiden vastaavien olosuhteiden osalta tulee olla sellaiset, ettei niistä aiheudu tilassa oleskeleville terveyshaittaa.

Arvioinnissa nähdään tarpeelliseksi huomioida asukkaiden esiin tuomat huolet terveyshaittoihin, vedensaantiin, turvallisuuteen ja muihin esiin tuotuihin seikkoihin liittyen sekä kuvata avoimesti hankkeen tavoitteet, toteutuksen vaihtoehdot sekä epävarmuudet.

Luontoarvot ja luonnonsuojelu

Lausunnoissa todetaan, että uusi rakentaminen ja muu maankäyttö on sopeutettava ympäristöönsä tavalla, joka turvaa ympäristö- ja luontoarvot. Hankealueen ja sen vaikutusalueen luontotietoja nähdään tarpeelliseksi täydentää. Luontoselvityksissä edellytetään käytettävän uusimpia olemassa olevia tietoja. Koko hankealueelle on syytä laatia päivitetty kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitykset, kuten arviointiohjelmassa on esitetty.

Arvioinnissa selvitettäviin lajeihin tulee sisällyttää myös luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeihin kuuluva kirjoverkkoperhonen, jota on aiemmin tavattu hankealueen eteläpuolella. Selvitysten tulokset nähdään tärkeänä huomioida jatkosuunnittelussa mahdollisten arvokkaiden luontokohteiden säilymisen varmistamiseksi. Mikäli arvokkaita kohteita ei voida säilyttää, tulee arvioida mahdollisuudet kompensoida hankkeen yhteydessä häviäviä tai heikentyviä luontoarvoja tai ekologisia yhteyksiä muualla Tuusulassa.

Useassa lausunnossa todetaan ekologisen käytävän kulkevan hankealueen kautta, ja että ekologinen yhteys tulisi käytännössä katkeamaan, mikäli hanke toteutettaisiin YVA-ohjelmassa kuvattujen vaihtoehtojen mukaisesti, heikentäen siten koko seudullista ekologista verkostoa. Todetaan, että arvioinnissa tulee huomioida vaikutukset sekä seudulliseen että paikalliseen ekologiseen verkostoon ja ekologisen yhteyden toimivuuteen. Vaikutukset ekologiseen yhteyteen tulee tarkastella seikkaperäisemmin hankealueella ja sen ympäristössä. Tarkastelua ehdotetaan sisällytettäväksi YVA-ohjelmassa esitetyn kesällä toteutettavan kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen yhteyteen.

Hankealueella maakunnallisesti merkittävän viheryhteyden heikentymisen vaikutusten huomautetaan ulottuvan paljon laajemmalle kuin YVA-ohjelmassa esitetylle 500 metrin vaikutusalueerajaukselle. Ekologiseen verkostoon kohdistuva tarkastelu edellytetään tehtäväksi riittävän laajalta alueelta hankealueen ulkopuolelta, jotta hankkeen vaikutus yhteyden toimivuuteen voidaan tunnistaa. Esiin tuodaan, että maakunnallisesti merkittävälle ekologiselle yhteydelle on jäätävä riittävä leveys. Nykytilassa hankealueen ympäristössä on jo varsin paljon yhteyttä heikentäviä tekijöitä, joten maakuntakaavan viheryhteystarve-merkinnän toteutumisen kannalta nähdään tärkeäksi tarkastella yhteyden toteutumista tarvittaessa useampana ekologisena käytävänä.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Rakennetun kulttuuriympäristön, maisema-alueiden ja muinaisjäännösten huomiointi YVA-ohjelmassa nähdään asianmukaisena. Hankealueelta ei

tunnetta muinaisjäännösrekisterin mukaan rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muuta arkeologista kulttuuriperintöä. Hankealueeseen ei liity mainittavaa arkeologista potentiaalia, eikä arkeologisia lisäselvityksiä edellytetä kaavan yhteydessä.

Suunnitellun suojavallin korkeuteen kiinnitetään lausunnoissa huomiota ja arvioidaan, että hankkeella voi olla merkittäviä maisemavaikutuksia. Korkeuseroa läheisimpien asuinpihojen kanssa todetaan muodostuvan jopa yli 75 metriä korkean täytön vaihtoehdoissa. Alueen todetaan erottuvan maisemasta matalan kasvillisuuden takia, mikäli täytön päälle sijoitetaan aurinkopaneeleita. Vallin istuminen kauko- ja lähimaisemaan halutaan havainnollistettavan sekä esitettävän mahdolliset varjostusvaikutukset eri vuodenaikoina. Vaikutuksia edellytetään arvioitavaksi mallintamalla maantason perspektiivistä, ei vain lintuperspektiivistä.

Lausunnoissa otetaan kantaa siihen, että hankkeesta ei saa aiheutua kielteisiä vaikutuksia Vantaan puoleiseen pienipiirteisen maalaismaiseman luonteeseen eikä kulttuuriympäristöön rakennusaikana eikä toiminnan loppuvaiheessa.

Kaavoitus ja maankäyttö

Uusimaa-kaavassa 2050 hankealueen todetaan sijoittuvan tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämialueelle. Hankealueen luoteispuolelle on lisäksi osoitettu viheryhteystarve. Lisäksi maakuntakaavassa on esitetty alueelle liikenteen yhteystarve, jonka tarkka sijainti tai toteutustapa vaatii tarkempaa selvittämistä, sekä lentokonemelualueet. Tuusulan kunnan yleiskaavassa 2040, joka ei ole vielä lainvoimainen, hankealueelle todetaan osoitetun yhdyskuntateknisen huollon kohdemerkintä, jonka laajuus ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa. Yleiskaavaselostuksen mukaan alueelle voidaan sijoittaa maa-ainesten käsittelyä, varastointia ja ylijäämämaiden loppusijoittamista sekä niihin liittyvää toimintaa. Tuusulan yleiskaavan 2040 todetaan toteuttavan maakuntakaavan tavoitteita.

Ruotsinkylä–Myllykylä II -osayleiskaavassa todetaan hankealueen sijoittuvan maa-ainesten ottoalueelle (EO) sekä maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M-11). Kaavassa osoitetun luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeän alueen (luo- 2) luontoarvojen todetaan kadonneen hakkuiden seurauksena.

Vantaan kaavatilanteeseen liittyen YVA-ohjelmassa nähdään epätarkkuutta ja muistutetaan, että Vantaan lainvoimainen yleiskaava 2007 tulee ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa. Lisäksi muistutetaan yleiskaavasta 2020, joka ei ole vielä lainvoimainen, mutta voi tulla osittain tai kokonaan voimaan YVA-hankkeen aikana. Vantaan yleiskaavassa 2020

hankealueeseen rajautuvat alueet on osoitettu yhdyskuntateknisen huollon alueeksi sekä maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi. Vantaan yleiskaavassa 2020 hankealueen lounaispuolella on myös merkintä ekologisesta runkoyhteydestä maakunnallista ekologista yhteyttä noudatellen. Hanketta ei pidetä Vantaan yleiskaavan mukaisena.

Lausunnonantajien näkemyksen mukaan hankkeen maankäytölliset vaikutukset tulevat olemaan huomattavasti laajemmat kuin arviointiohjelmassa esitetty kilometrin vaikutusalue, erityisesti vaihtoehdoissa VE3 ja VE4, joissa alueen maankäyttö muuttuisi teollisuusalueeksi.

Ilmasto

Ilmastovaikutusten osalta kritisoidaan arviointiohjelmassa esitettyä arviota hankkeen vaikutuksista metsien hiilinieluihin vähäisinä, ja todetaan, että oletus tulee vaikutusten arvioinnissa todentaa ja arvioida suhteessa hankealuetta laajempaan kontekstiin. Lausunnonantajat katsovat, että arvioinnissa tulee esittää keinot kompensoida hiilinielujen menetyksiä.

Lisäksi Tuusulan kunnassa vuonna 2022 laaditun ilmastojohtamisen toimintaohjelman tavoitteet edellytetään otettavaksi huomioon hankkeessa ja sen vaikutusten arvioinnissa.

Hankkeen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa nähdään tärkeäksi varautua sään ääri-ilmiöihin.

Yhteisvaikutukset

Useassa lausunnossa tuodaan esiin, että hanke on osa laajempaa toiminnallista kokonaisuutta. YVA-menettelyn tiedonsaannin ja vaikutusmahdollisuuksien takia menettelyssä on tärkeää kuvata koko hankekokonaisuus ja nyt vireillä olevan hankkeen osuus kokonaisuudesta. Kaikki Senkkerin Tuusulan ja Vantaan kiviainesalueella vireillä olevat maa-aines- ja ympäristölupahakemukset sekä niitä koskevat toiminnot halutaan esitettävän arviointiselostuksessa ja yhteisvaikutukset selvitettävän.

Yhteenveto mielipiteistä

Yleisesti

Mielipiteissä kannatetaan yleisesti 0-vaihtoehtoa eli hankkeen toteuttamatta jättämistä. Senkkerin alueen toimintojen nähdään aiheuttavan jo nykyisellään haittoja alueen ympäristöön, eikä lisähaittoja enää toivota.

Mielipiteistä välittyy huoli hankkeen vaikutuksista ympäristölle, luonnolle, pohjaveden laadulle ja maaperälle sekä lähiasukkaisiin kohdistuvista haitoista mm. melun, pölyn, valosaasteen, värinäuhaittojen, ilmansaasteiden ja liikenteen muodossa. Alueen lisääntyvät toiminnot aiheuttavat asukkaita epävarmuutta tulevaisuutta kohtaan. Alueen laajentamisen todetaan lisäävän raskasta liikennettä mm. Katriinantiellä, jossa aivan tien vieressä sijaitsee alakoulu.

Natura-arvio

Hankkeesta halutaan tehtävän Natura-arvio Vantaanjoen Natura-alueeseen kohdistuvien mahdollisten haittojen vuoksi. Myös kattavaa kallioperän koostumus selvitystä vaaditaan koko ottoalueelta ja -syvyydeltä, samoin kuin pohjaveden virtausolosuhteet ja pohjavedenpinnan korkeudet halutaan selvittävän mittauksin myös uudelta hankealueelta. Myös vesilain mukaisten lupien ja poikkeuslupien tarpeen selvittämistä vaikutusalueen purojen ja norojen sekä pohjavesivaikutusten vuoksi pidetään tärkeänä.

Vesiin päätyvät haitta-aineet

Mielipiteissä peräänkuulutetaan räjähdetyypen ja räjähteiden muiden kemikaalien pitoisuuksien sekä typpiaineiden ekologisten ja toksisten vaikutusten selvittämistä sekä pinta- ja pohjavesissä että kaivannaisjätealueilla.

Vesistöön päätyvien ravinteiden, metallien ja kiintoaineen, räjähdemikaalien sekä öljyhiilivetyjen ja muiden haitta-aineiden haitalliset vaikutukset alapuoliseen vesistöön ja suojeltuihin luontoarvoihin sekä uhanalaisiin lajeihin ja luontotyyppeihin edellytetään arvioitavan ja huomioitavan myös Vantaanjokea koskevassa Natura-arviossa.

Pölyhaitat

Myös pölyn, erityisesti pienhiukkas- ja asbestipölyn, kuituisten mineraalien ja kvartsipölyn sekä raskasmetalli- ja arseenipölyjen, vaikutusten selvittämistä sekä ihmisiin että ympäristöön pidetään tarpeellisena. Riskit lähiasukkaisiin kohdistuviin asbestin vakaviin terveysvaikutuksiin nähdään merkittävinä.

Melu, värinä ja paineaallot

Myös melu- ja värinäuhaittoja ja niiden aiheuttamia ympäristö- ja terveysvaikutuksia pidetään merkittävinä, ja vaikutusten todetaan ulottuvan kilometrien päähän alueesta. Värinävaikutusten huomiointia lähiasutukseen sekä teiden varsilla pidetään tärkeänä. Esiin nostetaan

viihtyvyyshaittoja aiheuttavat tärinätasot, jotka ovat merkittävästi rakennuksille haitallisia tasoja alhaisemmat.

Räjähdyksen aiheuttamat paineaallot halutaan huomioitavan vaikutusten arvioinnissa, ja räjäytysten kokoa ja määrää säädeltävän.

Lentoliikenne

Hankkeen ympäristövaikutuksia arvioitaessa tarkasteltavaksi edellytetään myös hankkeen mahdolliset vaikutukset lentoliikenteeseen sekä lentoliikenteen rajoitukset hankealueeseen. Lisäksi edellytetään, että lentoaseman läheisyyteen sijoittuva toiminta ei millään tavalla vaaranna lentoturvallisuutta. Suojavallien päälle asennettavien aurinkopaneeleiden mahdolliset heijastusvaikutukset edellytetään otettavaksi huomioon arvioinnissa. Hankkeen sijoittuminen kiitotien 15 lähestymislinjalle kehoitetaan otettavaksi huomioon ilmapäästöjä arvioitaessa.

Korkotasot ja täytöt

Arviointiohjelman puutteena pidetään maanpinnan korkotason puuttumista kuvissa ja tekstissä. Kuvista ja tekstistä ei käy ilmi täyttöjen korkeudet eikä louhinnan syvyys nykyisestä maanpinnasta.

Aurinkokennojen todetaan toimivan myös nykyisen maanpinnan tasolla ja huomautetaan, että tehoa ei lisää, että kenno on 40–70 metriä korkeammalla. Suojavallin korkeudessa ja ylätasoin pinta-alassa epäillään olevan enemmän kyse ”jät maiden” kasaamisesta maksimaalisesti. Korkeiden tekemäkien ei nähdä istuvan maisemaan.

Yhteisvaikutukset

Mielipiteissä nostetaan esiin alueelle kertyneet useat suuret maanaineshankkeet, ja peräänkuulutetaan hankkeiden yhteisvaikutusten perusteellista arviointia.

Muita huomioita

Mielipiteissä edellytetään ilmastonmuutoksen ottamista huomioon esimerkiksi sademäärien ja tuulisuuden osalta.

Hankkeen kohdalla peräänkuulutetaan parempaa tiedotusta, läpinäkyvyyttä ja avoimuutta.

Arviointimenetelmien osalta pelkkien tilastollisten tarkasteluiden, mallinnusmenetelmien ja mittausten ei koeta riittävän vaikutusten arviointiin. Raja-arvojen tai niiden alittamisen mittaustuloksissa ei nähdä kertovan kaikkea todellisista vaikutuksista. Vaikutusten arvioinnin ei siten hyväksytä perustuvan pelkästään edellä mainittuihin menetelmiin.

6. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO ARVIOINTIOHJELMASTA

Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot

Arviointiohjelmassa on esitetty hankkeen ja sen toteutusvaihtoehtojen kuvaus. Ohjelmassa on myös listattu muut Senkkerin alueen toiminnoista tehdyt YVA-menettelyt sekä YVA-päätökset ja -ajantasaisuusarviot. Lisäksi on kerrottu, että Seepsula Oy:llä on nykyisellään voimassa oleva kiviainestehtaan yhteislupa alueella. Lukijalle jää kuitenkin epäselväksi Seepsula Oy:n Senkkerin alueen kaikkien vireillä ja toiminnassa olevien hankkeiden materiaalien otto- ja käsittelymäärät sekä eri hankkeiden linkittyminen toisiinsa ajallisesti ja alueellisesti. Hankekokonaisuuden hahmottaminen on tärkeää kaikille asianosaisille kokonais kuvan muodostamiseksi ja hankkeiden aiheuttamien yhteisvaikutusten arvioinnin kannalta.

Hankkeesta on esitetty neljä toteutusvaihtoehtoa (VE1–VE4). Vaihtoehtoja tulee vertailla ja perustella tehdyt valinnat selkeästi selostusvaiheessa. Maantäyttöalueen valittuja korkeusvaihtoehtoja sekä täytön laajuusvaihtoehtoja koko hankealueella tai vain sen pohjoisosassa on syytä perustella myös suhteessa ympäröiville alueille suunniteltuihin toimintoihin.

Yhteysviranomaisen kiinnittää myös huomiota siihen, että kaikissa vaihtoehdoissa esitetty louhintataso on +5 mmpy, kun viereisen Massaholmin maa-ainesalueen yhteislupahakemuksessa louhintatasoksi on esitetty +18 mmpy. Louhintatasot tulee valita siten, että alueiden toiminnot sopivat toiminnallisesti ja maisemallisesti yhteen.

Arviointiselostuksessa tulee perustella tarve erityisesti melu- ja pölyhaittojen estämiseksi suunnitellun suojavallin rakentamiselle. Asiaa voidaan todentaa esimerkiksi melumallinuksilla ja hankealueen pohjoispuolisten alueiden pölyn tarkkailutuloksilla. Viranomaisten tulee arviointiselostuksen perusteella pystyä tekemään arvio vallin tarpeellisuudesta ja kaatopaikkaluonteesta ja tätä kautta sen rakentamisen edellyttämistä luvista. Arviointiselostuksessa tulee myös täsmentää vallirakenteiden määrää, mikäli niitä on tarkoitus rakentaa useampia.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Arviointiohjelmassa on asianmukaisesti kuvattu hankkeen edellyttämät suunnitelmia ja lupia. Hankkeen ympäristöluvan tarve määräytyy ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 2 kohtien 7 c ja 13 f perusteella, ja lupaviranomaisena toimii Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Lupahakemukseen on mm. liitettävä YVA-laissa tarkoitettu

arviointiselostus ja yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Koska hanke edellyttää sekä ympäristölupaa että maa-aineslain mukaista lupaa, haetaan toiminnoille yhteistä lupaa yhdellä hakemuksella.

Arviointiohjelmassa todetaan, että alueella voidaan ympäristöluvan mukaisesti myös valmistaa asetuksen (466/2022) vaatimukset täyttäviä tuotteita, joita ei pidetä jätteinä. Lisäksi esitetään, että hyödynnettävä betoni käsitellään pulveroimalla tai murskaamalla erillisellä ympäristöluvalla. Epäselväksi jää, minkä hankkeiden ympäristöluvista näissä on kyse. Edellä mainittu asetus koskee betonijätteen jätteeksi luokittelun päättymistä.

Arviointiohjelmassa todetaan, että hankealueella ei sijaitse vesilain mukaisia suojeltavia kohteita, eikä hanke siten edellytä vesilain 2 luvun 11 §:n mukaista poikkeuslupaa luonnontilaisen vesiluontotyypin vaarantamiseksi.

Hankealueen lounaispuolella sijaitsevan Massaholmin maa-ainesalueen toimintoihin hankkeen todetaan liittyvän siten, että ELY-keskuksen 3.6.2022 antamassa päätöksessä edellytetty YVA-menettely Massaholmin pohjoisen suojavallin rakentamiseksi on sisällytetty tämän hankkeen YVA-menettelyyn.

Yhteysviranomainen huomauttaa, että hanke saattaa tarvita ilmailulain 158 §:n mukaisen lentoesteluvan, jonka tarve tulee selvittää Traficomilta.

Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät

Vastaanotettavat maa-aines- ja muut jätteet

Vaihtoehtoisissa VE2 ja VE3 maankaatopaikan tukirakenteissa käytetään betoni- ja tiilijätettä. Mikäli kaatopaikan sisällä (esim. tukirakenteissa) käytetään muita jätemateriaaleja kuin pilaantumattomia maa- ja kiviaineksia, tai kaatopaikalle sijoitetaan muita kuin pilaantumattomia maa-ainesjätteitä (esim. jätteen sekaisia maa-aineksia), tulkitaan se kaatopaikka-asetuksen soveltamisalaan kuuluvaksi vaarattoman tai pysyvän jätteen kaatopaikaksi, eikä kaatopaikka-asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle rajatuksi maankaatopaikaksi (paikka, jonne sijoitetaan vain pilaantumattomia maa-ainesjätteitä). Vaihtoehtojen arvioinnissa tulee ottaa huomioon kaatopaikka-asetus ja sen toiminnalle asettamat vaatimukset mm. kaatopaikan sijainnin, suojausrakenteiden, vesien hallinnan ja tarkkailun osalta.

Arviointiohjelman mukaan kaikissa toteutusvaihtoehtoisissa hankealueella otetaan lisäksi vastaan hiekoitussepeleitä ja kaivumaita. Kaivumaat voivat sisältää betoni- ja tiilijätettä. Yhteysviranomainen huomauttaa, että betoni-

8.12.2022

ja tiilijätettä sisältävät maa-ainekset eivät sovellu sijoitettavaksi maankaatopaikalle. Yhteysviranomaisen tuo myös esiin, että kaduilta kerätty hiekoitussepele saattaa sisältää roskia ja muita haitta-aineita, ja on usein luokiteltu jäteluokkaan 20 03 03, *katujen puhdistuksessa syntyvät jätteet*. Näin ollen myöskään hiekoitussepele ei sellaisenaan välttämättä sovellu maankaatopaikan täyttöihin. Ohjelman mukaan hiekoitussepele käsitellään tarvittaessa siihen varatulla alueella. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa on syytä täsmentää alueella tapahtuvan hiekoitussepelele käsittelyn kuvausta ja arvioida sen jäteluonnetta.

Mikäli alueelle on tarkoitus vastaanottaa myös sulfaattimaita, ruoppausmassoja tai vieraslajimaita, tulee nämä huomioida jo YVA-menettelyssä. Esim. sulfaattimailta voi olla muista maa-aineksista poikkeavia vaikutuksia.

Arviointiohjelman mukaan alueelle vastaanotetaan pilaantumattomia ylijäämämaita, joiden haitta-ainepitoisuudet alittavat valtioneuvoston asetuksen 214/2007 alemman ohjearvon. Vaikka alempi ohjearvo onkin yleisesti maankaatopaikkojen ympäristöluvissa käytetty raja-arvo, niin hankkeessa on kyse niin suurista ylijäämämaiden vastaanottomääristä, että maa-ainesten sisältämien haitta-aineiden vaikutuksia on syytä tarkastella vaikutusarvioinnissa.

Pintavedet ja kalasto

Valumavedet ohjautuvat tällä hetkellä hankealueen itäosasta Koivistonojan kautta Krapuojaan ja länsiosasta Raatinniitunojaan. Koivistonojan vedenlaadusta on olemassa nykyisen Senkkerin maa-ainesalueen toiminnan seurantatietoa, jota olisi ollut hyvä avata arviointiohjelmassa tarkemmin. Yhteysviranomaisen on mahdollista arvioida hankkeen lisäselvitystarpeita paremmin, kun olemassa olevaa tietoa hankealueen nykytilasta, kuten purkuvesien tilasta, on esitetty riittävästi.

Hankkeen tärkeimmät pintavesivaikutukset sekä purkuvesistöjen ja -pienvesien kalastollinen herkkyys ja luonnontilaisuus on tunnistettu arviointiohjelmassa, ja esitetty arviointi on pääosin riittävä.

Arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota pintavesihaittojen lieventämistoimenpiteiden kuvaamiseen ja antaa perusteltu arvio niiden riittävästä puhdistustehosta. Suoto- ja hulevesien käsittelyrakenteiden ja -toimenpiteiden tulee olla riittäviä merkittävien haittojen estämiseen. Yhteysviranomaisen katsoo, että laskeutusaltaiden käytön hyötyjä tulee tarkastella kaikissa hankevaihtoehdoissa, koska valleihin sijoitettavan maa-aineksen määrä on merkittävä ja niissä käytetään myös jätteeksi luokiteltavia materiaaleja. Suoto- ja hulevesien johtamisreitit louhinta- ja vallialueelta on esitettävä kartalla. Vantaanjoen Natura-alue sijaitsee noin 650 metrin

8.12.2022

etäisyydellä hankealueesta, ja pintavesiä ohjautuu mahdollisesti myös suoraan joen suuntaan.

Arviointiohjelmassa esitetyt selvitykset hankkeen vaikutusalueen purojen ja pienvesien osalta ovat yhteysviranomaisen arvion mukaan pääosin riittäviä. Vesilain mukaisten luonnontilaisten tai luonnontilaisen kaltaisten kohteiden sijaitsemista hankealueella ja sen läheisyydessä tulee kuitenkin tarkentaa arviointiselostukseen.

Alueelle vastaanotettavan ja sijoitettavan hiekoitussepin tyypilliset haitta-aineet ja niiden vaikutukset pintavesiin on sisällytettävä arviointiin. Ehdotus toiminnan pintaveden seurantaohjelmaksi havainnointipaikkoineen on esitettävä arviointiselostuksessa.

Pohjavesi

Syvälouhinnalla voi olla merkittävä vaikutus alueen pohjavesiolosuhteisiin ja yksityisten asuinkiinteistöjen vedenhankintaan. Arviointiohjelman pohjavesivaikutusten arviointi on esitetty tehtävän 500 metrin etäisyydellä hankealueesta. Tarkastelurajaus on melko suppea ja jättää lähimmät asuinkiinteistöt arviointirajauksen ulkopuolelle. Yhteysviranomaisen katsoo, että tarkastelurajauksen pohjaveden osalta tulee olla 1 000 metriä, jolloin arviointialueeseen sisältyy lähimpien kiinteistöjen mahdolliset kaivot ja kiinteistöjen vedenhankinnan järjestämisen tarkastelu. Ohjelmassa todetaan, että kaivokartoitus on laadittu kesällä 2019 ja lähimmät yksityiskäytössä olevat porakaivot ovat Raatin alueen suunnassa. Selostukseen on syytä liittää kartat tai muuten tarkentaa arviointiin sisältyvien kaivojen määrät ja sijainnit.

Ohjelmassa on esitetty Seepsula Oy:n nykyisen toiminnan tarkkailupisteet ja joitakin tarkkailutuloksia. Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää huomio olemassa olevan havaintopisteverkoston ja tarkkailutiedon riittävyyteen arvioitavana olevan toiminnan kannalta.

Lisäksi todetaan, että pohjavesialueluokat tulee esittää voimassa olevan luokituksen mukaisesti (1-lk; vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, 2-lk; muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue).

Luonto ja luonnonsuojelu

Arviointiohjelman mukaan hankealueelle toteutetaan kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys. Yhteysviranomaisen katsoo, että alueella on tehtävä myös tarvittavat eläimistöön liittyvät selvitykset (esim. kirjoverkkoperhonen, liito-orava). Arviointiselostuksen valmistelun aikataulu on suunniteltava siten, että kasvillisuus-, eläimistö- ja luontotyyppiselvitykset tehdään oikea-

8.12.2022

aikaisesti ja niiden tulokset ovat käytettävissä YVA-menettelyn vaikutusarvioinnissa ja vaikutusten lieventämiskeinojen suunnittelussa.

Hankealue sijaitsee maakunnallisella laajalla ekologisella käytäväalueella, jolle maakuntakaavassa 2050 on osoitettu viheryhteystarve-merkintä. Myös Vantaan yleiskaavassa 2020 on osoitettu ekologinen runkoyhteys -merkintä siihen kohtaan, johon arvioitava hanke sijoittuu. Hankealueen pohjoispuolelle on osoitettu ekologinen yhteys hyväksymiskäsittelyssä olevassa Tuusulan yleiskaavassa 2040. Yhteysviranomaisen korostaa, että viheryhteystarve ja ekologisen yhteyden merkitys hankealueella ja sen läheisyydessä on käsiteltävä arvioinnissa huolellisesti.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Suojavallin vaikutusten arviointia Vantaanjokilaakson viljelymaisemaan tulee havainnoida havainnekuvin ja kuvasovittein. Mahdollisille kielteisille maisemavaikutuksille tulee esittää lieventämiskeinoja, kuten maisemointia.

Melu ja värinä

Melun aiheuttamien haittojen ja lieventämistoimien osoittaminen vaatii melun ja lieventämistoimien mallintamista, kuten arviointiohjelmassa on esitetty. Mallinnusta voidaan pitää riittävänä tarkastelukeinona, mikäli melumallinuksella käsiteltävät hankkeen eri toimintatilanteet valitaan selostukseen oikein. Melutarkastelussa tulee muistaa, että toiminnan melutasot tulee aina esittää ilman meluntorjuntaa ja meluntorjunnan kanssa. Koska hankkeen kesto on pitkä ja hankkeen toteuttamisen vaiheistuksella on vaikutuksia melun ja pölyn syntyyn ja vaikutusten leviämiseen, tulee arviointiselostuksessa esittää louhinta- ja täyttö-suunnitelma sekä arvio toteutuksen aikataulusta ja eri vaiheiden kestosta.

Edelliseen liittyen selostuksessa pitää esittää miten ja millä aikataululla melun ja pölyn leviämistä estävä suojavalli rakennetaan. Lisäksi pitää esittää, mitkä sen vaikutukset ovat melun leviämiseen, huomioiden hankkeen aikataulu ja rakentamisesta aiheutuva melu.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että melun ja pölyn leviämisen estämiseksi tehtävä suojavalli tulee toteuttaa niin, että sillä on tosiasiallista vaikutusta melun leviämiseen louhinnan alkuvaiheesta lähtien. Tästä tulee esittää suunnitelma arviointiselostuksessa. Ylijäämämaiden läjittäminen tulee suunnitella niin, että sen rakentamisesta aiheutuvan häiritsevän melun kesto ja melun leviäminen läheiseen asutukseen minimoidaan. Melutarkastelussa tulee tarkastella, miten haittojen minimoiminen ja lieventäminen on mahdollista.

8.12.2022

Alueen melua aiheuttavien toimintojen yhteismelua tarkastellessa tulee huomioida, että lentomelun tarkastelu tapahtuu pääasiassa vuositasolla ja LDEN -tunnuslukua käyttäen, jota ei voida suoraan verrata nyt arvioitavan toiminnan aiheuttamaan keskiäänitasoon (LAeq). Näin ollen LDEN -tasoja ja keskiäänitasoja vertailemalla ei voida tehdä päätelmiä alueen yhteismelusta tai eri melulähteiden aiheuttaman häiriön suuruudesta. Suurin osa lentoliikenteen melusta aiheutuu yöaikaisesta liikenteestä ja näin ollen sen aiheuttama häiriö kohdistuu yöaikaan klo 22–7, kun lounastauko tai läjitystä ei tehdä alueella. Toisin sanoen eri toiminnat lisäävät alueen meluallistusta. Tämä on syytä ottaa huomioon melutarkastelussa ja sen arvioissa sekä tehtävissä päätelmissä.

Meluavien kunnossapito- ja huoltotöiden toiminta-aikojen osalta arviointiohjelman taulukossa 3-1 on virhe, joka tulee korjata arviointiselostukseen.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen liikenteestä aiheutuva tärinä ja tärinän riskikohteet tulee kartoittaa asiantuntija-arviona.

Pöly

Ohjelman mukaan hankkeen vaikutuksia ilmanlaatuun (pölyämistä) arvioidaan asiantuntija-arviona karttatarkasteluna, kirjallisuuslähteisiin ja vastaavista hankkeista saatuihin tietoihin perustuen. Arvioitaessa vaikutuksia ilmanlaatuun hyödynnetään olemassa olevaa ilmanlaatuaineistoa. Tarkastelua voidaan pitää riittävänä, mutta tarkastelussa tulee huomioida riittävällä laajuudella hankkeen eri vaiheet ja kesto sekä liikenteen lisäksi myös läjityksestä aiheutuva pölyäminen. Lieventämistoimissa tulee esittää, miten varmistetaan, että ylijäämämassojen läjittämisestä ja kuljetuksista ei aiheudu haitallista pölyämistä reittien ja läjitysalueen ympäristöön.

Liikenne

Väyläviraston 31.10.2022 antamassa lausunnossa mainittujen asioiden lisäksi yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiselostuksessa on kiinnitettävä huomiota seuraaviin seikkoihin. Hankkeen liikennevaikutuksia on arvioitava seuraavissa skenaarioissa:

- Suunnitteilla oleva kehä IV (Maantie 152 Hämeenlinnanväylä-Tuusulanväylä) ei ole toteutettu
- Suunnitteilla oleva kehä IV (Maantie 152 Hämeenlinnanväylä-Tuusulanväylä) on toteutettu välillä Myllykyläntie-Tuusulanväylä
- Suunnitteilla oleva kehä IV (Maantie 152 Hämeenlinnanväylä-Tuusulanväylä) on toteutettu kokonaisuudessaan.

Tarkastelu on tärkeää tehdä eri tilanteissa, koska hankkeen toteutumisen aikataulu ei ole varma.

Arviointiselostuksessa tulee kuvata karttamuotoisesti ja sanallisesti häiriintyvät kohteet myös liikennereittien varrella, sekä keinot vähentää liikenteen haittavaikutuksia näihin kohteisiin.

Ilmasto

Arviointiohjelman luvun 6.14 linjaukset luovat lähtökohdat hankkeen ilmastovaikutusten arvioinnille ja merkittävien ilmastovaikutusten tunnistamiselle. Yhteysviranomainen toteaa, että arvioinnissa on kuitenkin joitain täsmennyksiä kaipaavia kohtia.

Arvioinnissa on tarkasteltava esitettyä tarkemmin eri vaihtoehtojen louhintaan, työmaatoimintoihin, maanvastaanottoon, murskaukseen ja kuljettamiseen liittyviä kasvihuonepäästöjä ja muita ilmastovaikutuksia. Arviointiin on sisällytettävä päästö- ja hiilinielulaskelmat tai vähintään kokoluokka-arvio tai laadullinen tarkastelu hankkeen eri vaiheiden ilmastovaikutuksista päästölähteittäin kullekin vaihtoehdolle. Arvioinnin lähtöoletukset ja menetelmät tulee kuvata sanallisesti niin, että lukija ymmärtää yleisellä tasolla, miten vaikutukset on arvioitu ja millaisiin perusteltuihin rajauksiin laskelmat ja laadullisemmat tarkastelut perustuvat. Ilmastovaikutusten arviointiin liittyvät epävarmuustekijät tulee kuvata.

Eri vaihtoehtojen ilmastovaikutuksia ja niiden merkittävyyttä tulee verrata, esimerkiksi taulukkomuodossa. Haitallisten ilmastovaikutusten lieventämistoimet ja niiden vaikuttavuus tulee kuvata. Hankkeen ilmasto-vaikutuksia tulee peilata esimerkiksi kunnan hiilineutraaliustavoitteeseen.

Kuljetusten kasvihuonekaasupäästöjen arviointia varten on määriteltävä keskimääräiset maa-aineisten kuljetusmatkat. Matkioletukset on perusteltava. Vaikka kuljetusten ja henkilöliikenteen päästöt otettaisiin huomioon liikenteen vaikutusten tarkasteluissa, liikenteen ilmasto-vaikutukset on syytä esittää selkeyden vuoksi myös ilmastovaikutusten arviointiosassa.

Hankkeen rakentamisen aikaiset ilmastovaikutukset tulee arvioida. Hankkeen yhteydessä kaadetaan kohdealueelta puustoa ja kuoritaan pintamaata sekä rakennetaan suojavalleja. Arvioinnissa on huomioitava hankealueella olevan puuston ja maaperän hiilivaraston ja -nielun menetykset. Poistettavan puuston, kantojen ja maaperän hiilivaraston menetyksen lisäksi on otettava huomioon tulevaisuudessa menetetty hiilinielu, kun maa on muussa käytössä kuin metsänä.

Elinolot, viihtyvyys ja terveys

Arviointiohjelman mukaan hankealueen välittömään läheisyyteen ei sijoitu herkkiä kohteita. Lähimmän asuinrakennuksen kerrotaan sijaitsevan noin 100 metrin ja tiiviimmän asutuksen 1,3 km etäisyydellä hankealueesta. Valituksia Seepsulan nykyisestä toiminnasta sen laajuus huomioiden todetaan tehdyn vain vähän. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiohjelmasta annetuista mielipiteistä välittyy kuitenkin aito huoli toiminnan laajentumisesta ja sen aiheuttamista haitoista sekä näkemys siitä, että toiminta aiheuttaa jo nykyisellään haittoja lähiympäristöön ja -asukkaisiin. Yhteysviranomaisen toteaa, että tämä esille noussut huoli tulee ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa, sekä ylläpitää avointa tiedonkulkua ja aktiivista viestintää lähiasukkaiden suuntaan.

Arviointiselostukseen tulee sisällyttää karttatarkastelu, jossa on kuvattuna hankealueen lähimmät häiriintyvät kohteet suhteessa valtioneuvoston asetuksen 800/2010, ns. MURAUUS-asetuksen, mukaisiin toiminnan etäisyysvaatimuksiin.

Kaavoitus

Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiselostukseen on hyvä kuvata myös Vantaan yleiskaavoituksen tilanne. Vähintään tulee esittää voimassa olevien yleiskaavojen yhdistelmä, sekä Vantaan valtuuston hyväksymä valituksenalainen uusi yleiskaava. Lisäksi arviointiin tulee lisätä maininta Nahkela–Siippoo–Rusutjärvi-osayleiskaavasta, jonka maa- ja metsätalousalueelle osa hankealueesta kuuluu, ja arvioida hankkeen toteutettavuus myös suhteessa tähän kaavaan.

Yhteisvaikutukset

Yhteysviranomaisen toteaa, että Seepsula Oy:n Senkkerin alueen hankkeita tulee arviointiselostuksessa tarkastella myös yhtenä hankekokonaisuutena, jossa on kuvattu nykyisten ja suunnitteilla olevien hankkeiden sijainnit kartalla, selostettu sanallisesti hankkeiden ajalliset ja toiminnalliset yhteydet toisiinsa sekä tarkasteltu hankkeiden yhteisvaikutuksia.

YVA-menettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestäminen

YVA-ohjelman kuuluttamisaikana 25.10.2022 hankkeesta vastaava järjesti yleisötilaisuuden etätilaisuutena Teams-kokousalustan kautta. Yleisötilaisuuden linkki oli esillä ympäristöhallinnon verkkosivujen hankesivuilla 18.10.2022 alkaen. Yleisötilaisuuden osallistujamäärä oli vähäinen, eikä

esiin noussut kysymyksiä. Toinen yleisötilaisuus järjestetään arviointiselostuksen kuuluttamisaikana.

Hankkeesta vastaavan mukaan yleisöltä saatu palaute analysoidaan osana sosiaalisten vaikutusten arviointia ja otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon hankkeen suunnittelussa ja päätöksenteossa.

Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys

Arviointiohjelman on laatinut konsulttityönä Ramboll Finland Oy. Arviointiohjelmassa on esitetty ohjelman laadintaan osallistuneiden henkilöiden koulutukset, osaamisalueet sekä kokemus. Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys toimintaan liittyvillä eri osa-alueilla on riittävä, ja selvitys pätevyyydestä on esitetty kattavasti. Mahdolliset muutokset arvioinnin laatijoissa tulee päivittää arviointiselostukseen.

Arviointiohjelman laajuus ja tarkkuus sekä selvitysten yhteensovittaminen muissa laeissa edellytettyjen selvitysten kanssa

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma kattaa YVA-asetuksen 3 §:ssä esitetyt arviointiohjelman sisältövaatimukset. Hankkeen tarkoitus ja sovittaminen yhteen alueen muiden saman toimijan hankkeiden kanssa on esitetty osin epäselvästi. Alueen hankekokonaisuutta on vaikeaa hahmottaa erillisten ja eriaikaisten selvitysten ja menettelyiden vuoksi.

7. ARVIOINTIOHJELMALAUSUNNON TOIMITTAMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

ELY-keskus toimittaa lausuntonsa ja kopiot arviointiohjelmasta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan samalla tiedoksi asianomaisille viranomaisille ja mielipiteen esittäneille tahoille.

Arviointiohjelmalausunto julkaistaan viranomaisen verkkosivuilla osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/uusimaa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/SeepsulaSenkkerinluoteisosaYVA.

8. SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUMAHDOLLISUUS

Suoritemaksu on 8 000 euroa.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määritelty tavanomaisen hankkeen mukaisesti (11 - 17

henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamis-päivästä. Linkki myyntilaskutusta koskevaan oikaisuvaatimusosoitukseen: www.keha-keskus.fi/yhteystiedot/haeoikaisua/myyntilaskutus/

9. SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 8, 16 ja 18 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 3 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullista suoritteista vuonna 2022 (1259/2021) 2 §.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Emmi Hänninen ja ratkaissut ylitarkastaja Erika Heikkinen.

Jakelu	Hankkeesta vastaava
Tiedoksi	Lausunnon antajat Mielipiteen esittäjät

Tämä asiakirja UUELY/7017/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/7017/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Hänninen Emmi 08.12.2022 15:36

Ratkaisija Heikkinen Erika 08.12.2022 15:37